

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора Кузьменко Оксани Володимирівни на дисертацію Романовської Оксани Іванівни тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Виконання судового рішення є завершальною стадією будь-якого судового процесу, і відповідно – невід’ємною складовою права кожного на судовий захист. У свою чергу, проблеми системи ефективного виконання судового рішення загрожують самій сутності права людини на справедливий розгляд спору судом. Кожен громадянин країни має відчувати себе під захистом держави. Без гарантій чіткого та своєчасного виконання судових рішень і рішень інших державних органів саме існування й діяльність судів і органів, що продукують рішення, втрачає будь-який сенс. Відповідно держава створила орган виконавчої влади, Державну виконавчу службу України, яка має відновлювати порушені права та свободи, має забезпечувати невідворотність майнової й іншої юридичної відповідальності несумлінних боржників у цивільному та економічному обігу. Важливою стороною цієї служби є те, що це урядовий орган державного управління у складі Міністерства юстиції України, й тільки вона має відношення до реалізації єдиної державної політики у сфері примусового виконання рішень. В той же час, на сьогодні, існує велика кількість проблем, пов’язаних з діяльністю цієї служби, а саме: з боку населення немає довіри до ДВС. Престиж праці співробітників ДВС через неможливість у встановлений термін реалізувати рішення суду (посадових осіб), захистити право громадянина суттєво знизився. Крім того, праця співробітників ДВС тісно пов’язана з такими поняттями, як професіоналізм і компетентність. Тобто принцип професіоналізму та компетентності – провідний принцип державної служби в

системі органів ДВС. Нажаль, на сьогодні можна з впевненістю говорити про значні прогалини щодо професіоналізму та компетентності в діяльності ДВС.

В той же час, реформа примусового виконання рішень, що відбулася в Україні у зв'язку із прийняттям Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», яким запроваджено змішану систему примусового виконання та введено інституту приватних виконавців, викликала також нагальну потребу у реформуванні як державної системи примусового виконання, так і основних засад та процесу виконавчого провадження. А саме: наявність нормативних приписів, які на нормативному рівні унеможливають виконання окремих категорій рішень та знижують ефективність примусового виконання в цілому; проблема оперативного отримання актуальної інформації щодо боржників, їхнього майнового стану та джерел отримання доходів шляхом безпосереднього доступу виконавця до відповідних реєстрів, що містять інформацію, в тому числі на правах реєстратора, з метою обтяження виявленого майна або майнових прав задля забезпечення реального виконання рішення та запобігання можливості відчуження такого майна боржником тощо.

Сформована ситуація на законодавчому рівні надала приватним виконавцям привілейоване становище, рудиментарне значення органам державної виконавчої служби в Україні та державним виконавцям зокрема. З урахуванням вищевикладеного виникла нагальна потреба визначити сучасні, ефективні, пристосовані до чинної змішаної системи підходи щодо примусового виконання рішень, а також концептуальні засади діяльності органів державної виконавчої служби в Україні.

Дисертантом сформульовано чітку мету дослідження - дослідження теоретико-правових засад і механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби, визначення чинників ефективності їх діяльності, визначення наукових положень, а також

висновків, пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх достовірність, новизна

Достовірність та теоретичні обґрунтованість наукових положень висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні забезпечена в першу чергу достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертантом під час підготовки та написання дисертаційного дослідження, а також застосуванням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів дослідження для отримання пропозицій та висновків. Діалектичний метод слугував дослідженню теоретичних і нормативних положень щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби (в усіх підрозділах); метод класифікації та групування застосовувався для виокремлення елементів 4 адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби, систематизації органів державної виконавчої служби та принципів забезпечення зазначених органів (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3) та видів засобів адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби (підрозділ 2.3); структурно-функціональний – для дослідження особливостей діяльності статусу органів державної виконавчої служби (підрозділ 1.2); компаративний та моделювання – задля вироблення пропозицій стосовно удосконалення національної законодавчої бази, яка є основою адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України (підрозділи 1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2); соціологічний – при проведенні анкетування громадян і працівників сфери примусового виконання рішень суду та інших органів публічної адміністрації та відповідного моніторингу результатів їх діяльності (підрозділи 1.1, 2.2, 3.2); статистичний – з метою аналізу та узагальнення емпіричної інформації, яка стосується теми

дисертаційного дослідження (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2). Метод індукції – при дослідженні адміністративно-правового забезпечення.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертаційне дослідження є першим в українській адміністративно-правовій науці комплексним, узагальненим дослідженням теоретико-правових засад і практичних проблем адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України.

Серед найбільш цікавих варто відзначити пропозиції автора щодо створення Єдиного рейтингу державних виконавців із відповідним переліком завдань, які повинен виконувати у своїй діяльності державний службовець органів державної виконавчої служби;

Крім того, заслуговує на увагу пропозиція автора про створення Концепції інформатизації діяльності органів державної виконавчої служби в Україні, в якій розкрито: основні проблеми та шляхи їх реалізації під час діяльності органів державної виконавчої служби; мету і строки реалізації; шляхи і способи розв'язання проблеми інформатизації органів державної виконавчої служби; прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін; завдання органів державної виконавчої служби з метою їх інформатизації; цілі та принципи діяльності органів державної виконавчої служби; очікувані результати діяльності органів державної виконавчої служби і обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів під час інформатизації діяльності органів державної виконавчої служби.

Досить актуальними і сучасними є авторські дефініції «адміністративно-правове забезпечення», «діяльність органів державної виконавчої служби», «адміністративно-правові засоби забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби», «механізм адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби», «принципи адміністративно-правового забезпечення органів державної виконавчої служби», «контроль за забезпеченням діяльності органів державної виконавчої служби», «нагляд за забезпеченням

діяльності органів державної виконавчої служби», завдяки яким посилюється теоретико-правова база інституту примусового виконання рішень.

Варто підтримати позицію дисертанта щодо необхідності розроблення та прийняття актів, які потребують затвердження постановою Кабінету Міністрів України, таких як «Положення про Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України»; «Положення про Державну службу з примусового виконання рішень»; «Про атестацію державних службовців»; «Концепції інформатизації діяльності органів державної виконавчої служби».

Обґрунтованість висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується наявністю актів впровадження результатів дослідження в: науково-дослідній сфері – для подальших досліджень актуальних адміністративно-правових проблем діяльності органів державної виконавчої служби; – у правотворчості – при розробленні нормативних, відомчих актів з питань діяльності органів державної виконавчої служби; – в освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Примусове виконавче провадження», а також при підготовці підручників і навчальних посібників із зазначених навчальних дисциплін; – у практичній сфері – при організації діяльності органів і підрозділів Державної виконавчої служби України.

Основні положення дисертації знайшли своє відображення у 8 наукових публікаціях, із них 5 – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – в науковому періодичному виданні іншої держави, 2 публікації за матеріалами науково-практичних конференцій, семінарів.

Таким чином, висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України.

Дискусійні положення дисертаційної роботи

За результатами розгляду роботи, потрібно також звернути увагу дисертанта на наступні дискусійні положення в роботі:

1. у роботі зазначено, що «особливості адміністративно-правового статусу органів державної виконавчої служби є: формування та реалізація державної політики у сфері організації примусового виконання рішень, а також своєчасне, повне і неупереджене виконання цих рішень; здійснення виконавчої діяльності щодо примусового виконання рішень суду та інших органів (посадових осіб); наявність гарантій незалежності державних виконавців від впливу чи втручання у їхню діяльність з примусового виконання рішень, які забезпечуються: особливим порядком фінансування та матеріально-технічним забезпеченням цих органів; впливовими механізмами їх стимулювання, а також прозорістю їх діяльності щодо примусового виконання рішень тощо; встановлення своєрідного статусу державного виконавця, який полягає у тому, що державний виконавець є представником влади, діє від імені держави та перебуває під її захистом, а також уповноважений державою здійснювати діяльність щодо примусового виконання рішень тощо». По-перше, формування та реалізація державної політики у сфері організації примусового виконання рішень не є особливостями адміністративно-правового статусу. По-друге, «впливові механізми стимулювання, а також прозорість діяльності щодо примусового виконання рішень» також не може бути ознакою адміністративно-правового статусу органів державної виконавчої служби, а також не зрозумілим є вираз « впливові механізми».

2. автор використовує поняття «структура елементів адміністративно-правового статусу органів державної виконавчої служби» (стр. 83). З цього приводу не зрозуміла сутність зазначеної конструкції, а також функціонально-організаційні елементи адміністративно-правового статусу органів державної виконавчої служби, що наведені на сторінках роботи, порушують логічність зведення їх в одну класифікаційну групу, наприклад,

організаційна структура державного органу передбачає відповідне підпорядкування.

3. на стор. 132 запропонована та доведена доцільність створення суб'єкта публічного адміністрування у сфері примусового виконання рішень із назвою Державна виконавча служба України, для якої сформовані та запропоновані основні повноваження діяльності. Ця пропозиція є незрозумілою, на наш погляд, так як в умовах проведення реформи інституту примусового виконання рішень, одним з досягнень практиками було відмічено саме ліквідацію ДВС України, що сприяло економії бюджетних коштів на утримання апарату, скороченню його кількості та упорядкуванню структури виконавчої служби, зокрема її територіальних підрозділів.

4. автором обґрунтована доцільність удосконалення діяльності органів державної виконавчої служби на зразок Франції, де поєднано державні та недержавні інституції, за рахунок яких розвантажуватимуться державні органи за рахунок діяльності приватних. На нашу думку, система примусової виконавчої діяльності Франції не відрізняється від сучасної системи примусового виконання рішень України.

5. Автору треба обережніше використовувати правову термінологію: «адміністративно-правовий статусу – це сукупність компетенцій, повноважень та адміністративної відповідальності...», не зрозумілим є вираз «сукупність адміністративної відповідальності», «чітке визначення примусових заходів впливу», а може бути по іншому?

6. на стор. 150 обґрунтована доцільність впровадження посадової диференціації оплати праці державним службовцям органів державної виконавчої служби, яка враховуватиметься в залежності від: професійних здібностей; фахової підготовки та рівня підвищення кваліфікації; впровадження інноваційних методів професійної діяльності; показників результативності їх діяльності; рівня відповідальності тощо. Дана пропозиція викликає зауваження щодо доказовості, обґрунтованості та необхідності таких показників тощо.

Зазначені зауваження суттєво не впливають загалом на високу оцінку дисертаційного дослідження Романовської О.І.

Загальні висновки

Дисертаційна робота Романовської Оксани Іванівни на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації та підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України та для розвитку адміністративно-правової науки.

За змістом та оформленням дисертація Романовської Оксани Іванівни відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертації та її основним положенням.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України» є комплексним, завершеним монографічним дослідженням, а його автор – Романовська Оксана Іванівна гідна присвоєння наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент –

Заступник директора з наукової роботи Юридичного інституту

Державного вищого навчального закладу

«Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»,

доктор юридичних наук, професор

О. В. Кузьменко

Handwritten signature of O. V. Kuzmenko.